

ŁAJANIE (58) *sb n*

Oba a, jasne, e pochylone.

sg N łajanié (17). ♦ G łajanią (5). ♦ D łajaniu (1). ♦ A łajanié (12); -é (4), -(e) (8). ♦ I łajani(e)m (9), łajanim (7); -(e)m Leop, UstPraw, RejPosWstaw, Bud, ModrzBaz (2), SkarŻyw, WujNT; -im BierRaj, ForCnR, GliczKsiqż, KrowObr (2), Calep; -(e)m : -im LubPs (1 : 1). ♦ L łajaniu (2). ♦ pl N łajanią (3). ♦ D łajaniąm (1). ♦ A łajanią (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVII w.

Urąganie, karcenie (przeważnie obelżywe); contumelia, obiurgatio, reprehensio Mqcz, Cn; eonvictium BartBydg, Mqcz; increpatio Calag, Cn; maledictum Calep, Cn; dedecus, derisio, exprobratio, iniuria BartBydg; efflagitatio Mqcz; velitatio Calep; admonitio, carreptio, castigatio, incessio, incusatio Cn (58) : BierRaj 23v; ForCnR D; BartBydg 72b: Iezu ktorys od opętanego/ od pijanicze łaianie fkromnie cierpiał. f. fie nad. TarDuch B4v, C3; MurzHist Q3v; Bo dwoyć to bywa karanie/ y bić y łaić/ á fńadź cyęfzłfe łáyanye kyedy ze fromotą á hánbą bywa. GliczKsiqż G4, P; LubPs aa5v; Ale ci co fie w miefcie zámknęli/ duffaić w mocne mury/ y doftátku fpize/ ofłabiále fobie poczynáli/ wyzywaić fprofnem łaianiem Iude/ y bluźniac [maledictis lacessentes ludam et blasphemantes]/ á mowiac takowe rzeczy kthore nie przyftaly. Leop 2.Mach 12/14; A ktoryby fie takiego dlugu y fzkody z łaianiem vpominał/ takowy ma dąć fadowi trzy grzywny. UstPraw B3v; Efflagitatio, Łáyanie, Upominanie s gniewem á slemi słowy. Mqcz 129b, 64b, 316d; GórnDworz K3; kiedy fie miedzy łobą wádzą małżonkowie/ iuz tám wfzytko s trzalkiem á z łaianiem być muśi RejPos Wstaw [41²]; Krolewka to rzecź/ gdy co dobrze vczynifz/ łaianie odnieść [cum bene faceris, male audire]. ModrzBaz 81v; Calag 41 1b; KochFr 49; Calep 399b.

łajanie komu (2): ModrzBaz 107v; Velitatio – łacanie [!] ieden drugiemu, fwar. Calep 1106a.

łajanie czyje [w tym: łajanie kogo (3)] (5): [Spiera] na łaianie wnuka fwego odpowiedział MurzHist Q4v; BielKron 80v; Oto łaianiem moiem ofuľzam morze [in increpatione mea desertum faciam] czynię rzeki puľczą/ że zgñiñ ryby ich bez wody y pomrą z prágñienia. BudBib Is 50/2, Ps 18/14, Ier 20/10.

W poľczeniach szeregowych (16): [Jezu] gdzie fprofné vczynki / gdzie mężoboiľtwa/ mľerziaczki/ krzywdy/ laiania ij bluźnieniá/ dlá ktoryches na fmiertz fkázán ij ofádzon? OpecŻyw 134; BartBydg 35; pełno fprofnego y hanyebnego łáyanya/ bluźnyenya/ złorzeczenya y przeklinánya/ roľtyrk y odľfczepyenye od yednoľci koľcyoła. KromRozm I B4; Vmiejże rozdział vtzinić/ miedzy dobrym/ fwięty m/ nápominańim/ treľtánim/ y łaiáním: A miedzy złým/ grzeľnym/ y Dijabelľkim nápominańim/ treľthánim/ y łaiáním. KrowObr C3v, C3v [5 r.]; Mqcz 318b; BudBib 4.Reg 19/3; przeciw wfzelákiemu ffromoceniu/ łaianiu/ zbiciu/ ośieczeniu/ y wfzelákiemu ofzpeceniu [de aliis convicionum generibus, de maledictis, pulsationibus, mutilationibus et omni turpitudine] cobykolwiek gwałt czyiemu żywotowi przynośiło/ niech ná to będą ártykuľy fpifáne. ModrzBaz 77v, 13, 107v; Tám dopiero walki/ hánby/ tám ffromocenia/ łaiania/ bluźnierľtwa takie/ iákich żaden nigdy w nanierzadnieyfzym domu nie fľyľzał ReszPrz 61; WujNT 835.

W charakterystycznych poľczeniach: łajanie cierpieć, dopuścić, odnieść, słyszeć (słyhać) (5), znosić; łajaniem trapić, wyzywać; łajaniem sromocon; łajanie haniebne, okrutne (2), sprośne (2), srogie.

Przysłowie: Lepiej ięft fłyżec łaianie mądrego/ niż śpiewanie szalonego/ to ięft pochlebstwo [Melius est a sapiente corripī, quam stultorum adulatione decipi. Vulg Eccle 7/6]. *BielKron* 80v.

[*Wyrażenie*: *praw*. »łajanie prawu« = *apelacja*: Tu małz wiedzieć troiaki sposób apellátiey/ którą my łaianiem prawu zowiemy. *SzczerbSpecSax* 12 (*Linde*).]

Szeregi: »fuk a łajanie« (1): A choć sie ná mie oborzy s fukiem á z łaianiem wśelkim/ Wśakże mie nic w gniew nie wzruży *LubPs* ee3v.

»gniew i łajanie« (1): Aferifius kleryk iego/ zgniewem y łaianiem od niego iść precz chciał *SkarŻyw* 354.

»karanie a (i) łajanie« [szyk 3 : 1] (4): *BartBydg* 54b; *Mącz* 178c; thego nyemála potrzebá yęft/ áby rodzicy dzyeci á lyny fwe ná wodzy mieli/ ony od zbytkow yakich nyefrymusnych/ karanim á łajanim hámowali *GliczKsiqż* F8v; *KuczbKat* 310. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»łajanie i krzywdy« (1): Laianie y krzywdy zniśzczáią maiętność [obiurgatio et iniuria annullabunt substantiam]. *Leop Eccli* 21/5. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»przymowki i łajanie« (1): Ięfli w pořadzaniu fkwápliwym/ y w fłowiech/ á ofobliwie w przymowkách/ y łaianiu popędliwym nie ięft. *LatHar* 135 marg.

»sromoty albo łajanie« (1): ty boiąc fię śmierci/ muśisz fzkody y fromoty álbo łaianie od niego [pana] cierpieć [damna et contumelias omnes ab eo ferre egeris]. *ModrzBaz* 71.

»urąganie, łajanie« (1): [on] widzátz nafzę pokorę/ pirwey vrąganijm/ potym łaianim/ aż na konietz siłą a gwałtem^m powftał przeciw P. Przigodzie *ForCnR* E.

»łajanie i uszczypliwe mowy« (1): niczyią mową niegardził na łaiania i włczypliwe mowy [...] fkromniuczko odpowiedál i za dobre ię przyjmował *MurzHist* T2.

»łajanie, (i) nieuczciwe (a.) przykre słowa« [szyk 1 : 1] (2): *LubPs* H2v; Powodowá ftroná áby sie lámą prawdą podpierała/ vcźciwa rzecz ięft: ále łaianiem y nieuczciwemi słowy [conviciis autem et maledictis] fię pułzczać fprofna y niełudzka. *ModrzBaz* 95.

»złorzeczenie (a. złorzeczeństwo) i (albo) łajanie« [szyk 2 : 1] (3): *Mącz* 101c; Co y lekarze pořpolicie czynią/ fkromnie á cierpliwie znofząc łaianie y złorzeczenie od szalonych [convicia et maledicta patienter ferendo a phreneticis] y którym ná rozumie fchodzi. *ModrzBaz* 67v; *Calep* 632b. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

Synonimy. bluźnienie, fuk, fukanie, fulminacyja, ganienie, gniewanie, gromienie, hańbienie, lżenie, markotanie, przeklinanie, przestrzeganie, strofowanie, trestanie, uhamowanie, upominanie, urąganie, złorzeczenie.

Cf [**ŁACHANIE**], **ŁAJAĆ**